

Hímnem-nőnem

**Kompetenciaterület:
Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák**

4. évfolyam

Programcsomag: Én és a világ

A modul szerzője: Takáts Rita

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	9-10 évesek
Ajánlott időkeret	3 × 45 perc
A modul közvetlen célja	Ismeretszerzés az emberi test felépítéséről, a nemi szervekről és működésükről, a szerelemben és utódnemzésben betöltött szerepükről, a test higiénijáról.
A modul témái, tartalma	Témák: Kapcsolatok: nemek Tartalom: Történetünk szereplői a 31. században élnek, sejt-töszaporítással hozzák létre utódaikat. Egy kutató orvos-csoport (természetesen ezek a szereplők lesznek a gyerekek) érdekes régészeti leleteket talál a Földön a 20. századból, és azt a feladatot kapják, hogy tanulmányozzák az emberi szaporodás ősi formáit.
Megelőző tapasztalat	Az élőlények szaporodása
Ajánlott továbbhaladási irány	A szerelem lelki és testi kondíciói
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Önismerettel összefüggő kompetenciák: önmegismerés, önreflexióra való képesség Kognitív kompetencia: kreativitás, problémamegoldás, információgyűjtés Társas kompetenciák: kommunikációs készségek, empátia, kapcsolatkezelési képesség Környezeti kompetenciát erősítő elemek: rendszerező képesség
Kapcsolódási pontok	A NAT-hoz: Énkép, önismeret; Testi és lelki egészség; Felkészülés a felnőtt lét szerepeire; Ember és társadalom; Ember és természet; Művészetek Tantárgyakhoz: dráma, magyar nyelv és irodalom Modulokhoz: Az emberi test 1. évf.; Kistestvér születik; Így működik az emberi test 2. évf.; A szerelmeslevél 4. évf.; Az emberek; Barátság, szerelem 6. évf.
Támogató rendszer	Gabnai Katalin: <i>Drámajátékok gyermekeknek, fiataloknak, felnőtteknek.</i> ; Marczibányi Téri Művelődési Központ. Budapest, 1993 <i>A dráma tanítása.</i> „Segédlet az 1-4. évfolyamon tanítók számára. Kerekasztal Színházi Nevelési Központ. Szada, 2005 Játékkönyv szerk. Kaposi László (szerk.): <i>Játékkönyv.</i> Marczibányi Téri Művelődési Központ, Kerekasztal Színházi Nevelési Központ. Budapest, 1993 Drámafoglalkozások gyerekeknek, fiataloknak, szerk. Kaposi László (szerk.): <i>Drámafoglalkozások gyerekeknek, fiataloknak.</i> Magyar Művelődési Intézet, Magyar Drámapedagógiai Társaság. Budapest, 1999 Kereszty Zsuzsa (szerk.): <i>Tanítói kézikönyv a szociális kompetenciák fejlesztéséhez az 1-12. évfolyamon.</i>

Módszertani ajánlás

A kiskamaszok szexuális érdeklődése törvényszerű és hasznos. Fejlődésük egy akcelerált világban szintén felgyorsult. A lányok jó része már menstruál ebben az életkorban, és a fiúk nemi érdeklődése is fokozódik, ha mafla viselkedés mögé rejtik is. Ebből adódóan rosszul beidegződött prűdéria lenne, ha ezt a témát korainak ítélnénk, annál is inkább, mert ha most nem vagyunk hajlandók nyíltan véleményt cserélni gyerekeinkkel, tanítványainkkal, akkor később már nem is várhatjuk el, hogy beszélni akarjanak velünk erről, és nem tudjuk megszerezni bizalmukat. Ezért a nemiség témáját nagyon fontosnak ítéljük, ugyanakkor óriási pszichés védelem szükséges, ha ez az első komoly eszmecserénk velük ebben a témában. Fontosnak tartjuk külön kiemelni, hogy szóhasználatunk mindvégig minta a gyerekek számára, ezért használjuk a pontos kifejezéseket a nemi szervek és folyamatok megnevezésére. Az adott résznél részletezzük.

A modul a szakértői játék elnevezésű drámajáték konvencióit követi. Eszerint végig egy szerep védelme alatt bontjuk ki az adott témát. Mivel a feldolgozás menetének módszere projektszerű, a szokásosnál kicsit nagyobb előkészületet igényel a tanítótól. A gyerekek rendelkezésére bocsátható írott és képi anyagokat vagy neki kell összegyűjteni, vagy ellenőrizni, hogy hozzáférhetőek-e az iskolai könyvtárban, bár ez utóbbit csak akkor javasoljuk, ha az adott csoport már járatos a projektmunka forráskutatásában. Véleményünk szerint ezzel a korosztállyal kivitelezhetőbb az első forma.

A modult gyakorlatilag csak egyben érdemes megvalósítani, de időtervezését tekintve szétbontható 3×45 percre.

Az osztálytermet alkalmassá kell tenni kisebb csoportok párhuzamos munkájához és a közös megbeszélésekhez is. Az asztalokat toljuk ki a terem szélére, csak a székeket hagyjuk középen.

A modul rajzeszközöket, papírt, íróeszközöket igényel, valamint a tanár által előkészített forrásokat több példányban, melyek a játékban a lelet szerepét töltik be. Ezek részletesen a következők:

- Anatómiai rajzok, képek, leírások az emberi testről.
- Leírások és rajzok a férfi és női nemi szervekről (ezek bármely anatómiai atlaszban megtalálhatók).
- A magzat fejlődését bemutató fotók.
- Olyan képzőművészeti alkotások, festmények vagy szobrok képeinek bemutatása, melyek rávezethetik a gyerekeket annak felismerésére, hogy a testi szerelem érzelmeken alapul (ilyen alkotások fellelhetők szép számmal akadnak minden művészettörténeti korban, s a pornográfiához még távolról sincs közük).
- Egy szerelmes vers.

Az itt felsorolt „leletek” mindegyikére konkrét példák és források P2 Mellékletben található a P2 mellékletben, amelyek természetesen csak ajánlatok, bármely más alkotás is választható.

A modul nem igényel speciális csoportösszetételt. Az egyes kutatócsoportok kialakítását irányítsuk a különböző intelligencia területek fejlettségi szintjeinek megfelelően. A gyerekeknek biztosítsunk ebbe beleszólást, hiszen ők jól tudják, hogy mely területen dolgoznak hatékonyabban. Ehhez nyújt segítséget a P3 melléklet.

Bár a feladatok szintjén láthatólag ritkán jelenik meg a differenciálás, tudnunk kell, hogy az egyéni bevonódás szintjei a dramatikus tevékenységek során az érzelmi és kommunikációs készségbeli érettség szintjével megegyeznek, tehát a részvétel maga differenciált. A háttérbe húzódotkat pozitív visszajelzésekkel biztathatjuk. Fontos tudni, hogy tanítványaink életkorukból adódóan csak fokozott érzelmi megerősítés és facilitáló pedagógusi magatartás mellett fognak szívesen részt venni a játékban. A kutatócsoportok munkaterületei a különböző intelligencia területek szerint kerültek összeállításra, választható formában.

A modul épít a drámapedagógia eszközeire, de nem igényel sem a tanártól, sem a gyerekektől speciális felkészülést.

Speciális javaslatok az értékeléssel kapcsolatban

A tanuló, illetve. tanulói csoport értékelése szóban, a tevékenységi formák pozitív kiemelésével, az egymás munkáját megbecsülő egyéni gyermekértékeléssel együtt történik. Vegyük figyelembe a különböző haladási fázisokat!. A modul során átélt játékokban való részvétel egyéni és egyedi jellegű, a tanító pozitívan minősíthet és biztathat. Negatív töltésű megjegyzés, esetleg rendreutasítás csak akkor ajánlott, ha valaki a csoport hatékony vagy védett légkörű munkáját, a közösen elfogadott szabályokat megsérti, veszélyezteti.

Az értékelés alapvetően önértékelés, az aktív részvétel mutatója lesz a modul végén megfogalmazott reflexiók minősége. A tanító a gyerekek egyéni fejlettségi szintjéről a kifejezés és megnyilvánulás terén nagyon sok információt szerezhet a játék során, esetenként már egy-egy formának vagy foglalkozásnak a végén ugrásszerű fejlődés tapasztalható. Ezeket a pozitív változásokat szóban jelezzük vissza.

A modul mellékletei

Tanári mellékletek

P1 – Levél a Bolygóközi Kutatóakadémia elnökétől

P2 – Segítség a kellékekhez

P3 – Ismertető a modulban előforduló intelligenciákról (Howard Gardner többszörös intelligenciaelméletét követve)